

Nr 1

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med överlämnande av redogörelser från Nordiska rådets svenska delegation.

Genom en den 18 februari 1955 dagtecknad skrivelse, nr 99, har Kungl. Maj:t, under återopande av skrivelsen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden samma dag, till riksdagen överlämnat redogörelser från Nordiska rådets andra session i Oslo den 9—18 augusti 1954 och från dess tredje session i Stockholm den 28 januari—3 februari 1955. Skrivelsen har av riksdagen hänvisats till utrikesutskottet.

Beträffande redogörelsernas innehåll får utskottet hänvisa till såsom bilagor till detta utlåtande fogade exemplar (bil. 1 och 2).

Utskottet finner det vara en god praxis att verksamheten inom Nordiska rådet göres till föremål för behandling av riksdagen. Efter att ha tagit kännedom om de genom Kungl. Maj:ts skrivelse överlämnade redogörelserna för Nordiska rådets sessioner 1954 och 1955 har utskottet funnit, att av dessa redogörelser icke framgår, vilka åtgärder som vidtagits i anledning av beslutade rekommendationer. Utskottet anser erforderligt, att i sammanhang med redogörelse för rådets verksamhet resultaten därav bliva vederbörligen redovisade. Utskottet har därför ansett sig böra från sekretariatet i rådets svenska delegation inhämta upplysningar rörande efter rekommendationer såväl vid första som andra sessionen vidtagna åtgärder och bifogar förteckning däröver (bil. 3).

I vilken ordning sådan redovisning framdeles bör ske kan lämpligen bli föremål för överläggning vid sådant gemensamt sammanträde mellan regeringsrepresentanter och presidiet i rådet, som brukat förekomma i samband med utrikesministermöten.

Utskottet, som i övrigt icke funnit påkallat att göra något särskilt uttalande i ärendet, hemställer,

att riksdagen måtte giva Kungl. Maj:t till känna vad av utskottet sålunda anförts.

Stockholm den 31 mars 1955

På utrikesutskottets vägnar:

RICKARD SANDLER

Vid ärendets behandling ha närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sandler, Strand, Ohlon, Sjödahl, Näsgård, Åman, Bergvall och Ewerlöf; samt

från a n d r a kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Ward, Svensson, Hall, Hallén, Andersson i Malmö, von Friesen och Skoglund i Doverstorp.

Bil. 1

Redogörelse

från Nordiska rådets svenska delegation rörande rådets andra session
i Oslo den 9—18 augusti 1954

I. Organisation m. m.

Den svenska delegationen bestod vid sessionen av följande

regeringsrepresentanter:

statsminister Tage Erlander,
ministern för utrikes ärendena Osten Undén,
statsrådet och chefen för justitiedepartementet Herman Zetterberg,
statsrådet och chefen för handelsdepartementet John Ericsson,
statsrådet och chefen för inrikesdepartementet Gunnar Hedlund

och följande *valda medlemmar:*

redaktör Birger Andersson,	lantbrukare Anders Pettersson,
landshövding Elon Andersson,	borgmästare Olov Rylander,
bankofullmäktig O. Andersson,	f. d. landshövding Rickard Sandler,
chefredaktör Rolf Edberg,	chefredaktör Frans Severin,
professor Nils Herlitz,	fru Anna Sjöström-Bengtsson,
jur. och med. dr Gustav Möller,	förste vice talman Martin Skoglund,
chefredaktör K. Gösta Netzén,	riksgäldsfullmäktig Waldemar Svensson,
rektor Sven Ohlon,	hemmansägare Oscar Werner.

Delegationen biträdades av sekreteraren docenten G. Petrén och experter.

Till rådets *president* vid sessionen valdes stortingspresidenten Einar Gerhardsen och till *vice presidenter* förutvarande statsministern Erik Eriksen, Danmark, altingspresidenten Sigurður Bjarnason, Island, och herr Herlitz.

Vid sessionen tillsattes *fyra utskott*: kulturutskottet, ekonomiska utskottet, socialpolitiska utskottet och juridiska utskottet. De svenska valda medlemmarna fördelades på utskotten på följande sätt:

Kulturutskottet:

herrar Sandler (ordförande),
Ohlon,
Werner,
fru Sjöström-Bengtsson

Ekonomiska utskottet:

herrar Severin (vice ordförande),
Elon Andersson,
Edberg,
Skoglund.

Socialpolitiska utskottet:

herrar Möller,
Birger Andersson,
Svensson,
Pettersson.

Juridiska utskottet:

herrar Herlitz,
Netzén,
Rylander,
Olof Andersson.

Regeringsrepresentanterna, som erhöilo en generell inbjudan att närvara vid utskottssammanträdena, deltog jämväl i utskottsarbetet.

II. Behandlade ärenden

Ärendesförteckningen upptog i allt 35 ärenden, utgörande 2 regeringsförslag, 16 medlemsförslag (av vilka ett tillika innefattade rapport från ett av rådet tillsatt sedan första sessionen verksamt utskott), 11 anmälningar från regeringarna jämlikt 11 § stadgan för Nordiska rådet rörande åtgärder i anledning av de av rådet 1953 beslutade rekommendationerna samt 6 berättelser, av vilka fem härrörde från nordiska samarbetsorgan, nämligen nordiska socialpolitiska utskottet, nordiska utskottet för lagstiftningsarbete, nordiska kulturkommissionen, nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m. och det gemensamma nordiska utskottet för ekonomiskt samarbete, och en rörde nordiskt samarbete inom radio och television.

Vid sessionen antogos 30 rekommendationer, vilka återgivas i en vid denna redogörelse fogad bilaga.

A. Frågor behandlade av kulturutskottet**1. Folkhögskolefrågor m. m.**

Ett antal danska ledamöter av rådet hade föreslagit en hemställan till regeringarna att snarast söka realisera planerna på »Nordens folkliga akademi». Därmed avsågs en överbyggnad på folkhögskolan och det fria folkliga upplysningsarbetet, ett kulturcentrum för nordisk folklig samverkan. Tanken hade varit under övertvägande i flera organisationer och myndigheter, bl. a. nordiska kulturkommissionen. Utskottet ansåg frågan icke tillräckligt utredd; på dess förslag beslöt rådet hemställa till regeringarna om närmare utredning. Rådet gav sitt stöd åt ett uttalande av nordiska kulturkommissionen, vari hemställdes om åtgärder för stärkande av det nordiska samarbetet på folkhögskolans område (stipendier, lärarutbyte, lärarutbildning, ökat nordiskt inslag i biblioteken). På förslag av herr Ohlon hemställdes rådet om ökat stöd till den nordiska folkhögskolan i Kungälv. Se rek. nr 18.

2. Nordisk parlamentarisk publikation

I anledning av en rekommendation antagen vid rådets första session hade en kommitté, vari herr Edberg och byråchefen O. Rydbeck representerade Sverige, framlagt en utredning (SOU 1954: 8) med förslag om utgivande av en nordisk parlamentarisk tidskriftspublikation. Utskottet anslöt sig till de av kommittén uppdragna riktlinjerna. Publikationen borde utgivas av en redaktionskommitté med representanter för Danmark, Island, Norge och

Sverige samt, om Finland fann tillfälle deltaga, även för detta land. Publikationen borde benämnas »Nordisk kontakt» och i regel utkomma var 14:e dag. I enlighet härmed beslöt rådet en rekommendation (nr 3). Till svenska ledamöter i redaktionskommittén ha utsetts herrar Edberg och Helén.

3. Övriga frågor.

Rådet beslöt vidare på förslag av danska medlemmar rekommendation dels om lättnader vid försändandet av upplysningsfilm mellan nordiska länderna (nr 4), dels om undersökning av möjligheterna för översättning till huvudspråken av representativa verk inom de nordiska ländernas diktning (nr 2).

I anledning av nordiska kulturkommissionens berättelse, vilken lades till handlingarna, uttalade sig utskottet dels för en förbättring av de nordiska utlandslektorernas ekonomiska ställning, dels för stimulerande av samarbetet på scenkonstens område.

Ett förslag om utväxling av statstrycksaker föranledde ingen rådets åtgärd, eftersom nuvarande ordning i stort sett ansågs fungera tillfredsställande.

I avvaktan på ytterligare utredning hänvisades till fortsatt behandling vid en senare session förslag dels om samarbete för framställning av upplysnings- och barnfilm, dels om rätt för läkare m. fl. att i samtliga nordiska länder utöva det yrke, vartill examen berättigar i hemlandet.

B. Frågor behandlade av ekonomiska utskottet

1. Ekonomiskt samarbete

Rådet har under behandling det betänkande om en gemensam nordisk marknad, som avgivits av det gemensamma nordiska utskottet för ekonomiskt samarbete (SOU 1954: 13). I detta betänkande hade de danska och svenska medlemmarna i utskottet föreslagit upptagande av förhandlingar för åstadkommande av en gemensam marknad inom ett flertal branscher, var emot de norska medlemmarna särskilt framhållit svårigheterna för en gemensam nordisk marknad.

Majoriteten i rådets ekonomiska utskott, bestående av samtliga danska, isländska och svenska medlemmar samt två norska medlemmar, anförde i detta ärende följande:

»Det nordiske råd henstiller til regjeringene å fremme et utvidet økonomisk samarbeid i Norden. Spesielt henstiller Rådet

1. at regjeringene søker å legge vilkårene til rette for opprettelse av et felles nordisk marked på så store områder som mulig,
2. at regjeringene på grunnlag av det materiale som er framlagt av det felles nordiske utvalg for økonomisk samarbeid klarlegger mulighetene for å anvende ens tollsatser (eller restriksjoner) overfor ikke-nordiske land, og tar opp et arbeid for å avvikle tollavgiftene og handelsrestriksjonene ved de internordiske grenser i det omfang og i den takt som anses forenlig med de enkelte lands særlige forhold,
3. at regjeringene opptar forhandlinger om konkrete samarbeidsoppgaver, som er av betydning for de nordiske lands produktivitet og levestandard, herunder samarbeid om den teknisk-naturvitenskapelige, landbruksvitenskapelige og annen forskning, om kraftspørsmålet og andre foreliggende produktivets- og investeringsoppgaver,
4. at regjeringene gir ansvarlige organer til oppgave å fremme og overvåke arbeidet i samsvar med de foran angitte retningslinjer.»

I enlighet härmed föreslog utskottet en rekommendation till förmån för ett utvidgat ekonomiskt samarbete. Minoriteten i utskottet, bestående av två norska ledamöter, hemställde om uppskov i saken till nästa session, under hänvisning bl. a. till att det norska stortinget skulle komma att behandla förevarande spörsmål under den kommande höstsessionen, men förklarade sig därvid ense med majoriteten att man borde söka utvidga det ekonomiska samarbetet i Norden.

Efter en långvarig debatt biföll rådet, sedan uppskovsyrkandet avslagits med 43 röster mot 8, det av utskottet framlagda rekommendationsförslaget med 43 röster, medan 9 medlemmar av rådet — 8 norska och 1 isländsk — avstodo från att rösta. Se rek. nr 22.

I anledning av herr Severins förslag om närmare penningpolitiskt samarbete uttalade utskottet, att det utginge från att det penningpolitiska samarbetet skulle komma i blickpunkten under den vidare utvecklingen i det ekonomiska samarbetet i stort; på utskottets förslag översändes saken till regeringarna.

2. Post- och teletaxor

Sedan den nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel i två betänkanden (SOU 1954: 20) avgivit vissa förslag rörande dels posttaxor, dels teletaxor, beslöt rådet hemställa till regeringarna att snarast möjligt genomföra dessa förslag (rek. nr 6).

3. Övriga frågor

Med anledning av förslag dels från den svenska regeringen, dels av det av rådet vid dess första session tillsatta utskottet för frågor om nordiska medborgares rättsliga likställighet (likställighetskommittén) uttalade sig rådet för en närmare samverkan mellan fiskarens organisationer för att nå fram till ömsesidiga lättnader för yrkesfiskarna (rek. nr 1).

Rådet beslöt vidare ett uttalande rörande åtgärder i syfte att skydda fiskbeståndet utanför Islands kuster (rek. nr 23).

Ett förslag om gemensam aktion från de nordiska länderna i FN för ökat bistånd till underutvecklade länder föranledde ingen åtgärd; utskottet hade emellertid bl. a. uttalat, att samarbetet på detta område borde fortsättas och att det utginge från att regeringarna i möjligaste mån skulle verka för arbetets effektivisering.

Ett förslag om upphävande av det ömsesidiga förbudet för fartyg från Norge och Sverige att driva kustfart i varandras farvatten uppskötts till nästa session i avvaktan på resultatet av i Sverige pågående utredningsarbete rörande det mindre och medelstora tonnaget.

C. Frågor behandlade av socialpolitiska utskottet

1. Socialpolitiska frågor

På grundval av en redogörelse, tillkommen på initiativ av rådet vid dess första session, över de nordiska ländernas ställning till av Internationella arbetsorganisationen antagna konventioner beslöt rådet en rekommendation syftande till att ifrågasvarande konventioner i större utsträckning kunde ratificeras av de nordiska länderna (rek. nr 7). Utskottet hade bl. a. framhållit att ett antal konventioner icke kunnat ratificeras på grund av att de nordiska ländernas lagstiftning på flera områden bygger på andra grundsatser än de som ligga till grund för konventionerna.

Utskottet uttalade sig för fortsatt utbyggnad av samarbetet på arbetarskyddets och socialpolitikens område samt särskilt för vidareförande av arbetet

på en generell konvention om social trygghet i Norden och på en översikt över nordiska medborgares sociala rättigheter vid vistelse i annat nordiskt land än hemlandet.

2. Samfärdselfrågor

Utskottet kunde konstatera att i överensstämmelse med en av rådet år 1953 beslutad rekommendation betydelsefulla resultat ernåtts i arbetet för friare samfärdse i inom Norden. Det konstaterades sålunda, att denna rekommendation till största delen finge betraktas som färdigbehandlad. Emellertid beslöts i anslutning till denna rekommendation en ny rekommendation (nr 8) om förhandlingar med försäkringsbolag och motororganisationer för etablerande av ett »nordiskt carnetområde». Vidare tog rådet på den danska regeringens anmodan ställning till förslaget från kommittén för friare samfärdse i om upphävande av all passkontroll på gränserna mellan nordiska länderna. Rådet uttalade sig genom rek. nr 9 för förslaget genomförande; därvid anfördes att rådet fann erforderlig kontroll över icke nordbor kunna åstadkommas utan användande av kontrollkort. En norsk medlem röstade mot denna rekommendation och en avstod.

3. Hälso- och sjukvårdsfrågor

I anledning av förslag av herr Pettersson i Dahl beslöt rådet hemställa om utredning om inläggande av medborgare från nordiskt land på annat nordiskt lands sjukhus (rek. nr 10). I sammanhang härmed berörde utskottet behovet av en utredning om gemensam hälsovårdstjänst i gränsområdena. Rådet uttalade sig vidare för en gemensam nordisk hälsovårdsstatistik (rek. nr 11), för fortsatt arbete med gemensam utbildning av hälsovårdstjänstemän (rek. nr 12), för en gemensam hälsovårdstjänst för nordiskt sjöfolk och nordiska fiskare (rek. nr 13), för samarbete på läkemedelsområdet (rek. nr 15) och för vidgat samarbete beträffande laboratorieverksamhet, näringsmedelskontroll och materialprovning på det odontologiska området (rek. nr 16). I anslutning till uttalanden från regeringarna rekommenderade rådet nordiskt samråd och om möjligt gemensamt nordiskt uppträdande inom världshälsoorganisationen (rek. nr 17). Yttermera kan omnämnas att utskottet framhöll betydelsen av samarbete för bekämpande av epidemiska sjukdomar; från rådets sida uttalades, att det påräknade meddelande om detta samarbetes fortgång. Den av fru Sjöström-Bengtsson m. fl. väckta frågan om ensartad nordisk abortlagstiftning blev uppskjuten i avvaktan på en väntad norsk kommittéutredning.

Som led både i frågan om samarbete på hälsovårdens område och i strävandena till likställighet för nordiska medborgare (se härom vidare nedan) uttalade sig rådet för utväxling av personal på hälsovårdens område och för en gemensam arbetsmarknad för medicinsk personal, varjämte rådet hemställde till regeringarna att möjliggöra att dansk, svensk, norsk eller isländsk legitimation av läkare, tandläkare, veterinärer, sjukgymnaster och sjuksköterskor skulle få giltighet i alla nordiska länderna (rek. nr 14). Där emot uppskötts frågan om likartade åtgärder inom apoteksväsendet till en senare session.

D. Frågor behandlade av juridiska utskottet

1. Frågor rörande nordiska medborgares likställighet

Frågan om åtgärder i syfte att åstadkomma ökad rättslig likställighet för nordiska medborgare var under behandling redan vid rådets första session. I anslutning till en då beslutad rekommendation blev frågan föremål för be-

handling av regeringarna, i det att olika delspörsmål genom överenskommelse mellan justitieministrarna fördelades mellan de olika regeringarna, ävensom på grund av rådets särskilda uppdrag inom den förut nämnda likställighetskommittén. För den andra sessionen framlades ett antal hithörande spörsmål dels av den svenska regeringen, dels av likställighetskommittén. Några hithörande spörsmål behandlades i kulturutskottet, ekonomiska utskottet och socialpolitiska utskottet, men flertalet hänvisades till juridiska utskottet.

I anledning härav beslöt rådet rekommendationer angående vissa åtgärder inom folkbokföringsväsendet (nr 5), angående åtgärder i syfte att värnplikt i de nordiska länderna icke komme att föreligga i förhållande till mer än en stat (nr 19), om åtgärder för att medborgare i ett nordiskt land, som är bosatt i annat nordiskt land, skulle kunna behålla sin rösträtt i hemlandet (nr 24), om likställighet för befäl och sjöfolk vid anställning ombord på handels- eller fiskefartyg av nordisk nationalitet (nr 25), angående sådan tillämpning av reglerna om möjlighet för utlänning att driva näring m. m., att kravet på längre tids vistelse i landet skulle uppmjukas beträffande nordiska medborgare (nr 26), angående rätt till fiske av icke yrkesmässig art (nr 27) och om en konvention med gemensamma regler för skatts beräkning och uttagande av sjömän (nr 30). Vissa av de angivna rekommendationerna beslötos icke enhälligt. Beträffande rekommendationen om rösträtt röstade endast 24 medlemmar för rekommendationen, 8 norska medlemmar röstade för avslag, varjämte 13 medlemmar avhöllo sig från att rösta, däribland de närvarande danska medlemmarna som hänvisade till den danska grundlagens regler. Samtliga de i omröstningen deltagande svenska medlemmarna röstade för rekommendationen utom herr Werner, som avhöll sig från att rösta. Rekommendation om rätt att driva näring antogs med 38 röster medan 7 norska medlemmar avhöllo sig från att rösta. Vad angår rekommendationen om fiske av icke yrkesmässig art röstade 44 medlemmar för densamma medan 2 norska medlemmar avhöllo sig från att rösta.

Ett förslag angående likställighet beträffande ekonomiskt stöd för jordbrukare föranledde ej åtgärder, sedan det upplysts att frågan vore föremål för utredning.

I ett särskilt betänkande uttryckte utskottet sin förhoppning att det av regeringarna upptagna utredningsarbetet beträffande likställighetsfrågan måtte fullföljas inom icke alltför lång tid. I samband med detta arbete står frågan om de hinder, som de i vissa traktater upptagna mestgynnadationsklausulerna kunna bereda för strävandena mot ökad likställighet. Sedan regeringarna igångsatt en expertutredning om denna fråga, beslöt rådet att ett i saken väckt förslag ej skulle föranleda någon åtgärd.

2. Lagstiftningsfrågor

I sitt förslag om åtgärder för ökad rättslig likställighet upptog den svenska regeringen även frågan om nordiskt patentsamarbete på grundval av ett av danska, norska och svenska delegerade utarbetat betänkande (SOU 1952: 43). I detta betänkande hade diskuterats olika möjligheter till införande av en nordisk patentgemenskap. I det svenska regeringsförslaget tillstyrktes det av de delegerade förordade huvudalternativet, ett system med nordiska patent, innebärande att patentverken i ett vart av de nämnda länderna skulle kunna bevilja patent med giltighet i samtliga tre länder. Vidare framhölls att nästa steg borde vara inrättandet av ett nordiskt patentverk, vilket mål redan nu lämpligen borde hållas i sikte. Juridiska utskottet anslöt sig till den av den svenska regeringen uttalade uppfattningen, och rådet antog en rekommendation av sådant innehåll (nr 29).

Ett förslag om förenhetligad rattfyllerilagstiftning föranledde ingen åtgärd, sedan utskottet konstaterat att frågan var under övervägande i de olika länderna. Utskottet framhöll emellertid betydelsen av att trafiklagstiftningen så långt som möjligt bleve likartad i de nordiska länderna.

Vid behandlingen av berättelsen från det nordiska utskottet för lagstiftningsarbete konstaterade juridiska utskottet, att en viss ytterligare koordinering av lagstiftningsarbetet vore önskvärd. Rådet beslöt uppskjuta frågan om organisationen av det nordiska lagstiftningsarbetet till nästa session.

3. Administrativa frågor

I anledning av ett förslag framlagt av bl. a. herrar Rylander och Severin antog rådet en rekommendation (nr 20) angående direkt skriftväxling mellan myndigheter i de nordiska länderna.

I anledning av förslag av herr Herlitz m. fl. hemställde rådet till regeringarna om åtgärder i syfte att tjänstemän inom centrala administrationen skulle kunna tjänstgöra under viss tid i annat nordiskt land (rek. nr 21). Rekommendationen beslöts med 43 röster mot 8. Minoriteten, bestående av 6 norska medlemmar, 1 dansk medlem samt herr Svensson i Ljungskile, röstade för ett av reservanterna i utskottet framlagt rekommendationsförslag, som åsyftade en effektiviserad stipendieordning för tjänstemän.

Rådet rekommenderade vidare regeringarna att domstols- och åklagarmyndigheterna i ett nordiskt land skulle kunna, genom direkt hänvändelse, erhålla utdrag av straffregister i övriga nordiska länder (rek. nr 28).

4. Arbetsordningen

Rådet antog vissa ändringar i sin arbetsordning, huvudsakligen avseende ordningen för frågor väckande hos rådet och omröstningsformerna. I anslutning till praxis, enligt vilken rådets presidium varit verksamt mellan sessionerna för att följa handläggningen av frågor, som redan behandlats i rådet, och för att förbereda den kommande sessionen, insattes i arbetsordningen en föreskrift om att presidiet skulle mellan sessionerna handhåva rådets löpande angelägenheter. Under övervägande var att införa ett fråge- eller interpellationsinstitut. Härom voro emellertid meningarna delade, varför ingen ändring i arbetsordningen i sådant syfte vidtogs. Likaledes avslogs ett förslag av herrar Netzén och Severin om att göra utskottens sammanträden i princip offentliga. Utskottet underströk emellertid i detta sammanhang betydelsen av att de synpunkter, som göras gällande, och de ståndpunkter, som intagas under rådets arbete, i största möjliga omfattning och så snabbt som möjligt komma till allmänhetens kännedom. Detta syfte borde enligt utskottets mening kunna ernås genom att utskotten sörjde för fortlöpande information åt pressens representanter och genom att medlemmarna gäve uttryck åt sina synpunkter vid rådets offentliga förhandlingar.

Förteckning

över de vid Nordiska rådets andra session i Oslo 1954 antagna rekommendationerna

- Rek. nr* 1. Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å la fiskerimyndighetene kalle sammen fiskernes organisasjoner i de nordiske land til felles drøftelser med sikte på å bli enige om gjensidige lettelse for yrkesfiskere i de nordiske land angående ilandbringelse og transittering av fisk, bunkring m. m. ved opphold i annet nordisk land enn hjemlandet.
- Rek. nr* 2. Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene i fellesskap gjennom Nordisk Kulturkomisjon å undersøke muligheten for å tilveiebringe en samling oversettelser til hovedspråkene, i første omgang engelsk, av representative verker innenfor de nordiske lands diktning.
- Rek. nr* 3. Det Nordiske Råd anbefaler utgivelsen av en parlamentarisk publikasjon i hovedsakelig overensstemmelse med komitéens forslag, og henstiller til regjeringene å ta skritt for å få bevilget de nødvendige midler til publikasjonen og til de nasjonale delegasjoner å sørge for at det oppnevnes et redaksjonsutvalg, slik at publikasjonen kan utkomme senest 1 januar 1955.
- Rek. nr* 4. Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å fastsette regler som gjør det mulig å inn- og utføre film, filmstrips og lysbilder av opplysende, kulturell og vitenskapelig karakter fritt og uten tollettersyn mellom de nordiske land, ved samarbeid mellom institusjoner og organisasjoner som anerkjennes av de kompetente myndigheter.
- Rek. nr* 5. Regeringarna rekommenderas att giva flyttningsbetyg (mot-svarande) internordisk giltighet och att i samband därmed undersöka möjligheterna för ett utbyte av flyttningsrapporter.
- Rek. nr* 6. Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene snarest mulig å gjennomføre de forslag som er fremsatt av den nordiske parlamentariske komité for friere samferdsel m. m. om post- og telegramtakstene, hvorved
- a) de respektive lands innenrikspporto gis gyldighet for internordiske brev opp till 500 gr.
 - b) det for internordiske brev mellom 500 og 1 000 gr. fastsettes takster på et nivå som er vesentlig lavere enn det nåværende internasjonale, men dog så høyt at uønsket overflytting fra pakkesending til brev unngås, samt fastsettes under hensyntagen til utgiftene ved flybefordring.
 - c) de respektive lands innenrikstakster anvendes for telegrammer mellom Danmark, Norge og Sverige, og
 - d) det søkes fastsatt enhetstakster for telegrammer mellom Finnland og Island på den ene side og de øvrige nordiske land på den annen side.

- Rek. nr 7.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å arbeide for at ILO konvensjoner i større utstrekning kan bli ratifisert av de nordiske land, og at regjeringene i den anledning bygger videre ut det nåværende samarbeid med sikte på at det ved utarbeidelsen og vedtakelsen av konvensjonene blir tatt hensyn til prinsipper i nordisk sosiallovgivning og andre forhold som konvensjonene omfatter.
- Rek. nr 8.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å søke forhandlingene med de nordiske motoransvarsforsikringsselskaper og motororganisasjoner fremmet, slik at det av den nordiske parlamentariske komité for friere samferdsel m. v. foreslåtte »nordiske carnet-område» snarest mulig kan etableres (tilråding nr. 9, pkt 8/1953).
- Rek. nr 9.* Nordisk Råd henstiller til regjeringene, at forslaget fra den nordiske parlamentariske komité for friere samferdsel m. m. om, at pasfriheten mellom de nordiske lande udvides til at omfatte ikke-nordboer snarest gjennomføres, idet rådet dog tilråder, at man i stedet for indførelse af de foreslåede kontrolsedler ved et samarbejde mellem vedkommende myndigheder på anden måde søger etableret den efter omstændighederne nødvendige og ønskelige kontrol med ikke-nordboer.
- Rek. nr 10.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å utrede nærmere spørsmålet om behovet for tiltak i anledning av spørsmålet om innleggelse av borgere fra et nordisk land på andre nordiske lands sykehus.
- Rek. nr 11.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å søke å oppta samarbeide for å få i stand en felles nordisk medisinalstatistikk.
- Rek. nr 12.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å utarbeide konkrete planer for det fortsatte arbeid med felles utdanning av høyere tjenestemenn i offentlig helsevirksomhet.
- Rek. nr 13.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene i Danmark, Island, Norge og Sverige å utrede spørsmålet om etablering av en felles helsetjeneste såvel i Norden som i utlandet for nordiske sjøfolk og fiskere og at Finnland innbys til å ta del i dette samarbeid.
- Rek. nr 14.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å utrede nærmere hvilke tiltak som bør gjennomføres for å få i stand utveksling mellom nordiske land av personell i helsepleien og for å skape et felles nordisk arbeidsmarked for medisinsk personell, med unntak av apotekare. Videre henstiller rådet til regjeringene med sikte på å muliggjøre at dansk, svensk, norsk eller islandsk legitimasjon skal få gyldighet i de andre nordiske land, å la utrede hvorvidt særskilte tiltak med hensyn til utdannelse av leger, tannleger, veterinærer, sykegymnaster og sykepleier-sker er påkrevd.
- Rek. nr 15.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å ta opp til nærmere utredning spørsmålet om å viderutvikle det nordiske samarbeid på legemiddelområdet.

- Rek. nr 16.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å utrede spørsmålet om hvordan nordisk samarbeid kan opptas eller videreutvikles når det gjelder laboratorievirksomhet, næringsmiddelkontroll og materialprøving på det odontologiske område.
- Rek. nr 17.* I tilslutning til det som er utført i meldingen, henstiller Det Nordiske Råd til regjeringene å gjennomføre slike organisatoriske tiltak at de nordiske lands representanter i Verdens Helseorganisasjon kommer til å samrå seg om de problemer som behandles av Helseorganisasjonen med sikte på så langt som mulig å oppnå en felles nordisk opptreden.
- Rek. nr 18.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å sette ut i livet Nordisk Kulturkommisjons vedtak på plenumsrådet 21—22 juni 1954 om stipendier og annen støtte til de eksisterende folkehøyskoler,
å øke bevilgningene som ovenfor anført til den nordiske folkehøyskole i Kungälv fra den danske og norske regjering til å omfatte full gasje for en lærer fra hvert av landene,
å nedsette et sakkyndig nordisk utvalg til å utrede nærmere spørsmålet om Nordens folkelige akademi.
- Rek. nr 19.* Rådet henstiller til regjeringene å oppta forhandlinger med sikte på å inngå en overenskomst om at verneplikten i de nordiske land nærmere reguleres, slik at denne ikke kommer til å foreligge i forhold til mer enn ett land.
- Rek. nr 20.* Nordisk Råd henstiller til regjeringene, at embedskontorer og embedsmænd i de nordiske lande for at fremskynde og forenkle sagerne gang bemyndiges til med de indskrænkninger, som findes nødvendige, at stå i umiddelbar forbindelse med hinanden.
- Rek. nr 21.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene at de treffer forholdsregler med sikte på at tjenestemenn i administrasjonen for en viss tid må kunne tjenestegjøre i et annet nordisk land.
- Rek. nr 22.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å fremme et utvidet økonomisk samarbeid i Norden. Spesielt henstiller Rådet
1. at regjeringene søker å legge vilkårene til rette for opprettelse av et felles nordisk marked på så store områder som mulig,
 2. at regjeringene på grunnlag av det materiale som er framlagt av det felles nordiske utvalg for økonomisk samarbeid klarlegger mulighetene for å anvende ens tollsatser (eller restriksjoner) overfor ikke nordiske land, og tar opp et arbeid for å avvikle tollavgiftene og handelsrestriksjonene ved de internordiske grenser i det omfang og i den takt som anses forenlig med de enkelte lands særlige forhold,
 3. at regjeringene opptar forhandlinger om konkrete samarbeidsoppgaver som er av betydning for de nordiske lands produktivitet og levestandard, herunder samarbeid om den teknisk-naturvitenskapelige, landbruksvitenskapelige og annen forskning, om kraftspørsmålet og andre foreliggende produktivitets- og investeringsoppgaver,

4. at regjeringene gir ansvarlige organer til oppgave å fremme og overvåke arbeidet i samsvar med de foran angitte retningslinjer.

- Rek. nr 23.* Nordiska rådet är till fullo medvetet om att det är ett intresse för alla länder som bedriva fiske utanför Islands kuster och ett livsintresse för Island, att åtgärder vidtages i syfte att skydda fiskbeståndet i dessa trakter.
I den mån legaliteten av redan vidtagna åtgärder är föremål för tvist mellan Island och annan stat, tillkommer det icke Nordiska rådet att göra något uttalande. Rätta forum för en folkrättslig prövning om meningsskiljaktigheterna är Haag-domstolen, icke Nordiska rådet eller Europarådet.
Nordiska rådet beslutar överlämna detta uttalande till de i rådet deltagande ländernas regeringar.
- Rek nr 24.* Regjeringene anbefales å overveie på hvilken måte medborgere i et nordisk land som er bosatt i et annat nordisk land kan beholde sin stemmerett i hjemlandet.
- Rek. nr 25.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene å oppta forhandlinger med sikte på en overenskomst om likestilling mellom befall og sjöfolk i de nordiske land forsåvidt angår ansettelse ombord på handels- eller fiskefartøyer av nordisk nasjonalitet, dog med den begrensning at kravet om innenlandsk statsborgerskap må opprettholdes forsåvidt angår fartøyets sjef (befalshavende).
- Rek. nr 26.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene at det ved anvendelsen av bestemmelsene om adgang for utlendinger til å drive næring, være styremedlem i aksjeselskap eller andre sammenlutninger etc., følges en slik praksis at kravet på lengre tids opphold i landet for innrømmelse av slik adgang oppmykes forsåvidt angår statsborgere i de nordiske land.
- Rek. nr 27.* Det Nordiske Råd henstiller til regjeringene gjennom undersøkelser og nødvendige forhandlinger å klarlegge om en slik ordning kan gjennomføres at nordiske statsborgere ved besøk i et annet nordisk land får samme rett til fritt fiske av ikke yrkesmessig natur som besøkslandets innbyggere.
- Rek. nr 28.* Nordisk råd henstiller til regeringene at træffe foranstaltninger til, at domstole og anklagere m. fl. myndigheder i andet nordisk land i størst muligt omfang ved direkte henvendelse til den registrerende myndighed kan få meddelt udskrifter af strafferegistrene til brug i offentlige straffesager.
- Rek. nr 29.* Nordisk Råd henstiller til regeringerne snarest at søge gennemført et system med nordisk patent.
- Rek. nr 30.* Rådet anbefaler regjeringene at tage op til overvejelse spørgsmålet om at indgå en konvention om fælles regler for skattens beregning og opkrævning hos sømænd.

Redogörelse

Från nordiska rådets svenska delegation rörande rådets tredje session i Stockholm den 28 januari—3 februari 1955

I. Organisation m. m.

Den svenska delegationen bestod vid sessionen av följande *regeringsrepresentanter*:

statsminister Tage Erlander,
 ministern för utrikes ärendena Östen Undén,
 statsrådet och chefen för justitiedepartementet Herman Zetterberg,
 statsrådet och chefen för socialdepartementet Gunnar Sträng,
 statsrådet och chefen för handelsdepartementet John A. Ericsson,
 statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet Sven Andersson,
 statsrådet och chefen för inrikesdepartementet Gunnar Hedlund,
 statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet Ivar Persson,
 statsrådet Hjalmar Nilson,
 statsrådet Ingvar Lindell,
 statsrådet Ulla Lindström
 och följande *valda medlemmar*:

redaktör Birger Andersson,
 bankofullmäktig Olof Andersson,
 chefredaktör Rolf Edberg,
 möbelsnickare Erik Fast,
 professor Nils Herlitz,
 professor Bertil Ohlin,
 rektor Sven E. Ohlon,
 lantbrukare Anders Pettersson,

borgmästare Olov Rylander,
 f. d. landshövding Rickard Sandler,
 chefredaktör Frans Severin,
 fru Anna Sjöström-Bengtsson,
 förste vice talman Martin Skoglund,
 förste vice talman Axel W. Strand,
 riksgäldsfullmäktig Waldemar Svensson,
 hemmansägare Oscar Werner.

Statsrådet Zetterberg var förhindrad att under sessionen intaga sin plats i rådet.

Delegationen biträdades av sekreteraren docenten G. Petrén och experter.

Till rådets *president* vid sessionen valdes herr Herlitz och till *vice president* förutvarande statsministern Erik Eriksen, Danmark, altingspresidenten Sigurður Bjarnason, Island, och redaktören Nils Hönsvald, Norge. När Erik Eriksen var av sjukdom förhindrad att delta i sessionen, utsågs till ersättare för denne såsom vice president den 29 januari 1955 förbundsordförande O. Einer-Jensen och den 31 januari 1955 i anledning av att den sistnämnde lämnat Stockholm för tiden från och med nästföljande dag till sessionens slut folketingets ordförande Gustav Pedersen.

Vid sessionen tillsattes fyra utskott: kulturutskottet, ekonomiska utskottet, socialpolitiska utskottet och juridiska utskottet.

De svenska valda medlemmarna fördelades på utskotten på följande sätt:

<i>Kulturutskottet:</i>	herrar Sandler (ordförande), Ohlon, Werner,
<i>Ekonomiska utskottet:</i>	fru Sjöström-Bengtsson. herrar Severin (vice ordförande), Ohlin, Edberg, Skoglund.
<i>Socialpolitiska utskottet:</i>	herrar Strand, Birger Andersson, Svensson, Pettersson.
<i>Juridiska utskottet:</i>	herrar Herlitz, Fast, Rylander, Olof Andersson.

Regeringsrepresentanterna erhöilo en generell inbjudan att närvara vid utskottssammanträdena under sessionen. Av de svenska regeringsrepresentanterna deltog statsråden Ericsson, Andersson, Persson, Hjalmar Nilson och Lindell i utskottsarbetet.

II. Behandlade ärenden

Ärendesförteckningen upptog i allt 75 ärenden, av vilka 11 uppskjutits till sessionen från den föregående. Övriga ärenden utgjordes av 1 regeringsförslag, 22 medlemsförslag, 36 anmälningar från regeringarna jämlikt 11 § stadgan för Nordiska rådet rörande åtgärder i anledning av de av rådet tidigare beslutade rekommendationerna och 5 berättelser. Berättelser hade avgivits av nordiska socialpolitiska utskottet, nordiska kulturkommissionen och nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m. Därjämte hade till rådet överlämnats en berättelse om samarbetet mellan de nordiska statsbanorna och en berättelse om samarbetet för bekämpande av polioepidemier.

Härjämte hade presidiet utarbetat en redogörelse för sin verksamhet mellan rådets andra och tredje sessioner. Redogörelsen, vilken icke uppfördes å ärendesförteckningen, utgjorde underlag för en allmän debatt i rådet å sessionens öppningsdag med deltagande av 14 talare.

Vid sessionen antogs 16 rekommendationer. Samtliga i omröstningarna rörande rekommendationerna deltagande röstade därvid för dessa, utom i två nedan angivna fall. Rekommendationerna återgivas i en vid denna redogörelse fogad bilaga.

A. Frågor behandlade av kulturutskottet

1. Samarbete på radions och televisionens område

I förslag från såväl danskt som svenskt håll (herr Ohlon) hade frågan om ett vidgat samarbete på radions område tagits upp. I det danska förslaget hemställdes även om ökat samarbete på televisionens område. Ytterligare synpunkter på dessa frågor framfördes i ett tilläggsförslag av herr Edberg, vilken bl. a. förordade ett system med flera radioprogram. På förslag av kulturutskottet antog rådet en rekommendation syftande till ett vidgat samarbete inom radio och television (rek. nr 6).

2. Barn- och upplysningsfilm

I den från föregående session uppskjutna frågan angående stöd åt nordiskt samarbete för produktion av upplysningsfilm och barnfilm beslöt rådet antaga en rekommendation om åtgärder för att möjliggöra tullfrihet och förenklad tullbehandling m. m. i fråga om barnfilm (rek. nr 2).

3. Översättning av facklitteratur

Till sessionen hade herr Herlitz väckt förslag om stöd åt översättning av facklitteratur från finska och isländska till annat nordiskt språk. Nordiska kulturkommissionens avdelning för Finland hade i anledning av förslaget hos Finlands undervisningsministerium hemställt, att ministeriet måtte medverka till ekonomiskt stöd för publicerandet av betydelsefulla finskspråkiga vetenskapliga verk även i form av svenskspråkiga översättningar. Kulturutskottet, som fann herr Herlitz' förslag betydelsefullt, föreslog en rekommendation i ämnet. Rådet fattade beslut i enlighet härmed (rek. nr 13).

4. Nordisk paviljonganläggning å biennalen i Venedig

Herr Ohlon hade till sessionen väckt förslag om uppförande av en gemensam nordisk paviljong å konstutställningen biennalen i Venedig, den internationella mötesplatsen för modern konst. Detta förslag vann rådets bifall och en rekommendation i ärendet antogs (rek. nr 3).

5. Övriga ärenden

Vid sessionens början förelåg det första numret av den nordiska parlamentariska publikation — Nordisk Kontakt — varom rådet vid tidigare sessioner avgivit rekommendationer. Rådet kunde därför nu avskryva detta ärende såsom för dess vidkommande slutbehandlat. Likaså avskrevs såsom slutbehandlade dels vissa punkter i rådets rekommendation nr 8/1953 om kulturellt samarbete bl. a. i fråga om nordiska kulturkommissionen, som nu reorganiserats, och i fråga om djuphavsforskningen på vilket område framlagts ett förslag, som icke kunnat godtagas av regeringarna, dels ock punkten om bidrag till Nordiska folkhögskolan i Kungälv i rekommendationen nr 18/1954, sedan från dansk och norsk sida förhöjda bidrag till skolan enligt rekommendationen ställts i utsikt.

Ett av herr Ohlon väckt förslag om gemensam nordisk journalistutbildning beslöt rådet uppskjuta till nästa session. Däremot föranledde medlemsförslag om nordisk undervisning i folkskolan och om ett nordiskt upplysningskontor för folkhögskolefrågor icke någon åtgärd från rådets sida.

Rådet uppdrog i anledning av ett av herr Ericsson i Näs m. fl. väckt förslag om fonder för kulturellt samarbete åt presidiet att inbjuda föreningarna Norden att bilda ett representativt och auktoritativt organ med uppdrag att pröva olika möjligheter att få fram erforderliga medel för bildande av fonder för nordiskt kulturellt samarbete.

B. Frågor behandlade av ekonomiska utskottet

1. Ekonomiskt samarbete

Frågan om det ekonomiska nordiska samarbetet i form av gemensam nordisk marknad, vilket spörsmål utgjorde en huvudfråga vid rådets andra session, behandlades vid den tredje sessionen endast på grundval av anmälningar från regeringarna. Ekonomiska utskottet uttalade den förhoppningen, att konkreta utredningsresultat skulle kunna framläggas vid rådets kommande

session 1956. Efter en kortare diskussion beslöt rådet lägga anmälningarna till handlingarna. Inom området för det ekonomiska samarbetet upptogs en speciell fråga till behandling i anledning av ett förslag av herr Skoglund, nämligen frågan om tullättnader vid tillfällig införsel av anläggningsmaskiner. I anslutning till förslaget rekommenderade rådet regeringarna att undersöka möjligheterna för dylika tullättnader (rek. nr 5).

2. Trafikärenden

Rådet behandlade vid sessionen ett flertal spörsmål rörande trafiken mellan de nordiska länderna.

Presidietts medlemmar hade till sessionen väckt ett förslag om förbättring av trafikförbindelserna mellan Island och övriga nordiska länder. Rörande frågan om luftfartsavtalet mellan Island och Sverige uttalade utskottet endast, att det erfarit att förhandlingar om en översyn av detta kommer att upptagas. Utskottet fann angeläget, att förbindelserna mellan Island och övriga nordiska länder förbättrades, men ansåg de ekonomiska förhållanden, som äro förenade härmed, böra närmare utredas, lämpligen genom en av regeringarna särskilt tillsatt parlamentarisk kommitté. En rekommendation av sådant innehåll antogs av rådet (rek. nr 7); därvid förklarade en av de isländska medlemmarna i rådet sig icke rösta.

I anledning av ett förslag av herr Severin om samordning av järnvägstaxorna beslöt rådet antaga en rekommendation, vari regeringarna ombådos tillstålla rådet rapporter över de framsteg, som uppnåddes med avseende på samordningen av taxor och befordringsbestämmelser för järnvägarna (rek. nr 9). I en annan rekommendation (rek. nr 14) hemställde rådet, med bifall av ett av herr Edberg väckt förslag, till regeringarna att främja de internordiska resorna för skol- och föreningsungdom särskilt genom att bättre samordna rabattförmånerna.

Herr Edberg m. fl. hade vidare framlagt förslag om undersökning av möjligheterna för lättnader för den internordiska lastbilstrafiken. Förslaget vann rådets anslutning och en rekommendation i ämnet antogs (rek. nr 8).

Stort intresse väckte ett av herr Olof Andersson framfört förslag om ytterligare förenhetligande av de nordiska trafikreglerna. I anslutning till detta förslag togs frågan om Sveriges övergång till högertrafik upp till diskussion. Rådet antog en rekommendation, vari det hemställdes till regeringarna att uppmärksamma varje åtgärd, som kan leda till att trafikbestämmelserna i de nordiska länderna ytterligare enhetliggöras (rek. nr 16). Vid antagandet av denna rekommendation förklarade herrar Fast och Werner sig icke rösta.

3. Post- och teletaxor

Till berättelsen från Nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel hade herr Edberg väckt ett tilläggsförslag om att rådet skulle rekommendera regeringarna att genomföra de av kommittén i deras betänkan den nr 9 och 10 framlagda förslagen rörande korsbandstaxorna samt om teleprinter- och teletaxorna (SOU 1955: 3—4). Rådet beslöt bifalla tilläggsförslaget (rek. nr 15).

4. Övriga ärenden

Den från föregående session vilande frågan om rättslig likställighet för nordiska medborgare i fråga om kustfart i norska och svenska farvatten beslöt rådet att ånyo uppskjuta.

Sedan svenska regeringen anmält att den tagit kännedom om rådets rekommendation nr 23/1954 angående de isländska sjöterritoriella bestämmelserna om skydd för fisket, beslöt rådet att avskryva detta ärende som slutbehandlat.

C. Frågor behandlade av socialpolitiska utskottet

1. Socialpolitiska frågor

I anledning av berättelsen från Nordiska socialpolitiska kommittén hade herr Birger Andersson väckt ett tilläggsförslag om att rådet måtte uttala sig för antagande av ett föreliggande, inom denna kommitté utarbetat utkast till allmän konvention om social trygghet. Utskottet ingick icke på en detaljgranskning av konventionsutkastet men uttalade sin tillfredsställelse med det hittills bedrivna arbetet och förväntade, att en ratifikation kunde ske snarast möjligt.

Frågan om likartad nordisk abortlagstiftning, som vid den andra sessionen uppskjutits till den tredje, sköts ånyo upp till nästa session.

2. Lättnader för samfärdseln m. m.

Danska, norska och svenska förslagsställare (herrar Edberg, Rylander och Severin) hade tagit upp frågan om att försändelse från myndighet i ett nordiskt land till ett annat, innehållande handlingar eller trycksaker, skulle fritagas från tullgranskning. Förslaget hade under vissa förutsättningar kunnat godtagas av norska finans- och tulldepartementet. Utskottet ansåg, att de svårigheter vid förslaget genomförande, som framhållits bland annat i svenska generaltullstyrelsens yttrande, borde kunna övervinnas. På hemställan av utskottet antog rådet en rekommendation i ärendet (rek. nr 11).

Rådet tog icke någon ställning till det föreliggande förslaget om borttagande av den tullfria provianteringen med obeskattade varor på de kortare internordiska ruterna.

3. Hälso- och sjukvård

Till socialpolitiska utskottet hade hänvisats fem från föregående session uppskjutna ärenden om åstadkommande av likvärdig utbildning av läkare, tandläkare, apotekare, veterinärer och sjukgymnaster i de nordiska länderna. På grundval av den omfattande utredning, som förebragts i dessa frågor, beslöt rådet på utskottets hemställan att rekommendera regeringarna att arbeta för överensstämmelse mellan de i de olika nordiska länderna uppställda fordringarna vid utbildning av personal tillhörande de nämnda grupperna (rek. nr 4). På förslag av utskottet kom rekommendationen att omfatta även gruppen sjuksköterskor och motsvarande manlig sjukvårdspersonal.

Utskottet hade tillika att behandla frågan om gemensam nordisk arbetsmarknad för apotekare, vilken fråga också uppskjutits från föregående session. På utskottets förslag antog rådet en rekommendation om utbyte av apotekare mellan de nordiska länderna och om skapandet av en gemensam arbetsmarknad för denna grupp (rek. nr 10).

I anledning av anmälningarna angående de vid föregående session antagna rekommendationerna rörande hälsovårdssamarbetet gjorde rådet i två fall vissa uttalanden. Beträffande frågan om gemensam hälsotjänst för sjöfolk förordade rådet, att samarbetet borde utvidgas till att omfatta även sjöfolkets tandvård. Likaså underströk rådet betydelsen av att det nordiska samarbetet inom Världshälsovärdsorganisationen påskyndades till uppfyllande av rekommendationen nr 17/1954.

Ett förslag av herr Pettersson om bildande av ett permanent nordiskt samarbetsorgan för hälsovårdsfrågorna uppsköts till nästa session.

4. Övriga ärenden

Norska regeringen hade framlagt ett förslag om förenhetligande av viss arbetsrättslig lagstiftning bland annat rörande skydd mot uppsägning av arbetsavtal och rörande arbetstvister. Rådet beslöt uppskjuta ärendet till nästa session samt tillsatte ett särskilt utskott, bestående av en medlem av det socialpolitiska utskottet vid tredje sessionen från ettvarrt av länderna Danmark, Island, Norge och Sverige, med uppgift att förbereda frågans vidare behandling i rådet vid nästa session. Från svensk sida invaldes herr Strand i utskottet.

D. Frågor behandlade av juridiska utskottet

1. Nordiska medborgares likställighet

I anledning av anmälningar om rekommendation nr 7/1953 angående nordiska medborgares rättsställning i annat nordiskt land hade herrar Olof Andersson, Herlitz och Rylander väckt ett tilläggsförslag av innebörd, att rådet skulle rekommendera regeringarna att vidtaga åtgärder för tillsättandet av parlamentarisk kommitté för likställighetsfrågornas lösande. Utskottet var emellertid icke berett att taga ställning till förslaget och på dess hemställan uppsköt rådet ärendet till nästa session.

Sedan det i anmälningarna upplysts, att i samtliga länder bestämmelser meddelats eller voro att förvänta om att domare och åklagare i nordiskt land skulle efter direkt hänvändelse kunna erhålla upplysningar respektive länders straffregister, avskrevs detta ärende såsom slutbehandlat av rådet. Enahanda beslut fattades beträffande frågan om bibehållande av rösträtt vid vistelse i annat nordiskt land än hemlandet, vilken fråga i närvarande läge befanns vara en intern svensk angelägenhet.

2. Lagstiftningsspörsmål

På förslag av herr Rylander m. fl. rekommenderade rådet regeringarna att undersöka möjligheterna att åstadkomma större likformighet i de olika nordiska ländernas lagstiftning rörande konfiskation (rek. nr 1). Likaså beslöt rådet på grundval av ett danskt medlemsförslag att rekommendera regeringarna att undersöka förutsättningarna för en revision av den nordiska äktenskapslagstiftningen (rek. nr 12). Däremot beslöt rådet att icke företaga något i anledning av ett medlemsförslag rörande lagstiftning om utlämning av förbrytare mellan de nordiska länderna.

Beträffande frågan om det nordiska lagstiftningssamarbetets organisation, som uppskjutits till denna session och i vilken herr Rylander väckt ett förslag, hade till sessionen inkommit yttranden från de nationella delegationerna i utskottet för nordiskt lagstiftningssamarbete. Juridiska utskottet fann emellertid ärendet icke kunna slutföras vid denna session och på dess hemställan beslöt rådet uppskjuta ärendet till nästa session.

I samband härmed valde rådet ett utskott på sju medlemmar, bestående av två rådsmedlemmar från ettvarrt av länderna Danmark, Norge och Sverige samt en från Island för att förbereda sådana frågor — antingen redan nu föreliggande eller sedermera väckta — vilka kunde väntas komma att hänvisas till juridiska utskottet vid nästa session. I utskottet invaldes från Sverige herrar Rylander och Severin.

3. Arbetsordningen

På föranledande av presidiet hade till denna session utarbetats förslag till språklig omredigering av arbetsordningens tre texter (den danska, den nor-

ska och den svenska). Det grundläggande arbetet hade utförts av framstående filologer, som utsetts under medverkan av de nationella språknämnderna. Därefter hade en överarbetning skett inom rådets sekretariat. Rådet beslöt antaga de föreliggande förslagen till arbetsordning med en smärre jämkning i den norska texten.

4. Övriga frågor

Till presidiet hade efter andra sessionens avslutande gjorts olika framställningar från de politiska ungdomsorganisationerna om närmare samverkan mellan rådet och dessa. Ett förslag i ämnet hade sedermera väckts av herr Rylander. Utskottet uttalade sig för att det skulle underlättas för ungdomsorganisationernas representanter att närvara vid rådets möten och att dessa skulle erhålla det material, som komme till behandling i rådet. Rådet beslöt i anledning härav uppdraga åt presidiet att vidtaga åtgärder för att bereda de politiska ungdomsorganisationerna tillfälle att följa rådets arbete.

Förteckning

över de vid Nordiska rådets tredje session i Stockholm 1955 antagna rekommendationerna

- Rek. nr 1.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i de nordiska länderna att undersöka möjligheterna att åstadkomma större likformighet i dessa länders lagstiftning rörande konfiskation.
- Rek. nr 2.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att vidtaga erforderliga åtgärder för att möjliggöra tullfrihet och förenklad tullbehandling samt befrielse från nöjesskatt i fråga om barnfilm och för att få till stånd en gemensam nordisk barnfilmnämnd.
- Rek. nr 3.* Nordiska rådet hemställer, att regeringarna i samverkan med Finlands regering utan dröjsmål måtte utreda möjligheterna att på biennalen i Venedig uppföra en gemensam nordisk paviljonganläggning samt, om utredningen ger ett positivt resultat, vidtaga erforderliga åtgärder för paviljonganläggningens uppförande.
- Rek. nr 4.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att tillse att så stor överensstämmelse uppnås mellan fordringarna vid utbildning av läkare, tandläkare, apotekare, veterinärer, sjukgymnaster och sjuksköterskor (motsvarande manlig sjukvårdspersonal) i de olika nordiska länderna, att personer med sådan utbildning kunna likställas, oavsett i vilket nordiskt land utbildningen erhålles.
- Rek. nr 5.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att undersöka möjligheterna att snarast genomföra lättnader beträffande tull och andra avgifter vid tillfällig införsel av anläggningsmaskiner m. m.
- Rek. nr 6.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att i samråd med Finlands regering
1. vidtaga åtgärder med syfte att vidga det nordiska inslaget i nordiska radioprogrammen;

2. söka tillse att vid planläggningen på televisionens område de samnordiska intressena bli tillgodosedda.

- Rek. nr 7.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna
- a) att främja trafikförbindelserna mellan Island, å ena, och övriga nordiska länder, å andra sidan, samt att upptaga ett samarbete på detta område bland annat i fråga om en utvidgning av upplysningstjänsten och en förbättring av de ekonomiska förutsättningarna för trafiken, med ändamål att bidra till att resor mellan dessa länder och umgänget mellan folken underlättas för framtiden;
 - b) att för ändamålet tillsätta en särskild parlamentarisk kommitté.
- Rek. nr 8.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att undersöka möjligheterna att bl. a. genom en utvidgning av området för det skandinaviska vägtransportavtalet ytterligare samordna och underlätta den internordiska buss- och lastbilstrafiken.
- Rek. nr 9.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att tillstålla rådet rapporter över de framsteg, som uppnås med avseende å samordningen av järnvägstaxor och andra bestämmelser rörande befordring med järnväg.
- Rek. nr 10.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att närmare utreda vilka åtgärder, som böra genomföras för att få till stånd utbyte mellan de nordiska länderna av apotekare (apotekare, receptarier och motsvarande personal) och skapa en gemensam nordisk arbetsmarknad för dem.
- Rek. nr 11.* Regeringarna rekommenderas att i respektive land låta införa en ordning, som möjliggör att sådan försändelse från myndighet i ett nordiskt land till adressat i annat nordiskt land, som angives innehålla allenast handlingar och trycksaker, fritages från tullgranskning och annan liknande kontroll.
- Rek. nr 12.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att undersöka förutsättningarna för en revision av den i de nordiska länderna gällande lagstiftningen om äktenskap och äkta makars förmögenhetsförhållanden, så att denna blir så likartad som möjligt.
- Rek. nr 13.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att i samverkan med Finlands regering låta verkställa en utredning angående statligt främjande av översättning av facklitteratur från finska och isländska till danska, norska eller svenska.
- Rek. nr 14.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att söka ytterligare främja de internordiska resorna för skol- och föreningsungdom, varvid framför allt en bättre samordning av utgående rabattförmåner bör eftersträvas.
- Rek. nr 15.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att snarast möjligt genomföra de av Nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m. i betänkandena nr 9 och 10 framlagda förslagen, vilket innebär
- 1) att inrikesportot för trycksaker, affärshandlingar och varu-

prov intill 1 000 gram tillämpas också i den internordiska utväxlingen,

- 2) att viktsatserna för dessa försändelser bli desamma som de i den inrikes rörelsen gällande, och
 - 3) att tillämpandet av inrikesportot för korsbandsförsändelser i internordisk utväxling i första hand sker med bibehållande av de för internordiska försändelser hittills tillämpade internationella reglerna om försändelsernas innehåll, men att man för övrigt på längre sikt söker skapa gemensamma nordiska regler härom, gällande för såväl inrikes som internordiska försändelser (de gemensamma reglerna böra dock icke utesluta, att vederbörande poststyrelse fastställer speciella porton i särskilda fall, t. ex. beträffande rent lokala massförsändelser); samt
- beträffande teleprinter- och telex-taxorna
- 1) att hyresavgifterna för fasta teleprinterförbindelser fastställas till 1/3 av gällande avgifter för förhyrda telefonförbindelser, dock så att eventuellt förekommande ännu lägre taxor icke beröras av detta förslag,
 - 2) att för telex-taxornas vidkommande dessa sänkas enligt viss tabell genom att man i förväg tillämpar de sänkningar av telefontaxorna, vilka äro att emotse, när telenätet blivit planenligt utbyggt, och
 - 3) att förutom den generella sänkningen av telex-taxorna införas abonnemangstelexskrivningar till särskilt reducerade taxor.

Rek. nr 16. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att upprätthålla fortlöpande samarbete beträffande trafiklagstiftningen och att uppmärksamma varje åtgärd som kan leda till att trafikbestämmelserna i de nordiska länderna ytterligare enhetliggöras.

Åtgärder vidtagna i anledning av rekommendationer som Nordiska rådet antagit vid dess sessioner 1953 och 1954

I. Rekommendationer 1953

nr 1	ang. nordisk parlamenta-
risk publikation.	Se rek. nr 3/1954.
nr 3	ang. hälsovårds-
samarbetet.	Den i rekommendationen begärda planen förelades rådet vid dess andra session och gav anledning till rekommendationerna nr 10—17/1954.
nr 5	ang. närmare nordiskt eko-
nomiskt samarbete.	Se rek. 22/1954.
nr 6a)	ang. översikt över sociala
rättigheter vid vistelse i
annat nordiskt land än
hemlandet.	En på Nordiska socialpolitiska kommit-
téns föranstaltande utarbetad översikt har
publicerats.
b)	ang. en gemensam konven-
tion om social trygghet.	Ett utkast till sådan konvention har upp-
rättats inom Nordiska socialpolitiska kom-
mittén. Konventionen är avsedd att under-
tecknas vid nordiska socialministermötet
sommaren 1955.
c)	ang. översikt över icke
ratificerade ILO-konven-
tioner.	En sådan översikt överlämnades till rådet
vid dess andra session och gav anledning
till rek. nr 7/1954.
d)	ang. samarbete beträffande
arbetarskydd.	Sedan regeringarna lämnat redogörelser för
det pågående arbetet på arbetarskyddets
område, avskrevs frågan vid andra ses-
sionen såsom för rådets vidkommande slut-
behandlad.
nr 7	ang. nordiska medborgares
rättsliga likställighet.	Rekommendationen togs upp till behand-
ling vid justitieministermötet i december
1953. Därvid igångsattes utredningsarbeten
beträffande en rad olika detaljspörsmål.
Vissa av dessa behandlades vid rådets
andra session och föranledde rekomen-
dationer. (Se rek. nr 1, 5, 19, 24—30/1954).
Åtskilliga frågor äro alltjämt föremål för
utredning inom regeringarna. Särskilt kan
nämnas, att spörsmålet om mestgynnad-
nationsklausulen som hinder för ökad rätts-
lig likställighet mellan nordiska medborgare
är föremål för utredning inom en särskild
av regeringarna tillsatt expertkommitté.

- Frågan om likställighet vad beträffar kustfart i norska och svenska farvatten har uppskjutits till rådets fjärde session. Likaledes har till denna session uppskjutits ett vid tredje sessionen väckt förslag om att regeringarna skulle tillsätta en parlamentarisk kommitté såsom koordinerande och pådrivande instans i det fortsatta arbetet för likställighetsfrågans lösande.
- nr 8a) ang. nordiska kulturkommissionen. Nordiska kulturkommissionen rekonstruerades under våren 1954.
- e^a) ang. utbyte av universitetslärare. Frågan avskriven såsom för rådets vidkommande slutbehandlad vid tredje sessionen.
- f) ang. nordisk folkhögskola. Se rek. nr 18/1954.
- g) ang. fiskeribiologisk forskning och djuphavsforskning. Vad angår djuphavsforskning ha regeringarna ansett sig icke kunna godtaga ett av en särskild expertkommitté utarbetat förslag till nordiskt forskningsarbete. Punkten avskriven såsom för rådets vidkommande slutbehandlad vid tredje sessionen.
- h) ang. det nordiska lärostoffet i skolorna m. m. Frågan är föremål för undersökningar inom föreningarna Norden och Nordiska kulturkommissionen. I avbidan härpå avskrevs punkten såsom för rådets vidkommande slutbehandlad vid tredje sessionen.
- nr 9¹) ang. utvidgad passfrihet för nordbor. Rekommendationen genomförd (Utlänningskungörelsen 4. 6. 1954).
- ³) ang. borttagande av uppehållstillstånd för nordiska medborgare. Förslaget genomfört (Utlänningskungörelsen 4. 6. 1954).
- ⁴) ang. borttagande av tvångret att söka arbetstillstånd. Överenskommelse om den gemensamma nordiska arbetsmarknaden trädde i kraft 1 juli 1954 (SÖ 13/1954).
- ⁵) ang. upphävande av den regelmässiga valutakontrollen vid de internordiska gränserna. Punkten avskriven såsom för rådets vidkommande slutbehandlad vid andra sessionen.
- ⁶) ang. avskaffande av passet såsom underlag för valutatilldelning. Punkten avskriven såsom för rådets vidkommande slutbehandlad vid andra sessionen.
- ⁷) ang. ökning av valutatilldelning vid resa till nordiskt land. Efter höjningen av tidigare maximigränser för valutatilldelning i de nordiska länderna beslöts vid andra sessionen att avskriva frågan såsom för rådets vidkommande slutbehandlad.
- ^{8a}) ang. lättnader i tullkontrollen. Ändring har genomförts i de svenska tullbestämmelserna, varigenom resande tillåtes att införa varor för personligt bruk till ett värde av 250 kronor utan skyldighet att erlägga tull för dem. Frågan

om gränserna för tullfri införsel av bl. a. sprit och tobak kvarstår dock ännu olöst såsom sammanhängande med frågan om den fria provianteringen på fartyg å de internordiska fartygsruterna.

II. Rekommendationer 1954

- nr 3 ang. nordisk parlamenta- Publikationen Nordisk Kontakt har börjat risk publikation. utkomma från och med januari 1955.
- nr 4 ang. lättnader vid försän- Från svenska generaltullstyrelsens sida har dande av upplysningsfilm. ansetts, att tullkontrollen beträffande ifråga- varande filmer icke kan slopas på sätt förut- sättes i rekommendationen. Tullfrihet gäller däremot enligt generaltullstyrelsens upp- fattning i huvudsak redan beträffande ifrågavarande slag av film. Vid tredje ses- sionen uttalade rådets kulturutskott, att det icke övertygats av de av tullmyndig- heterna framförda betänkligheterna mot en förenkling av tullbehandlingen. (Rekom- mendationen blev i vissa delar komplette- rad av en rekommendation angående barn- film vid tredje sessionen, rek. nr 2/1955).
- nr 7 ang. icke ratificerade ILO- Regeringarna ha uttalat sig för fortsatt konventioner. arbete för att medverka till att ILO-kon- ventionerna i större utsträckning bliva ratificerade i de nordiska länderna.
- nr 10 ang. vård av nordiska med- Frågan anses delvis kunna lösas genom borgare på sjukhus i annat konventionen om social trygghet. Vad sär- nordiskt land än hemlan- skilt angår gemensam hälsovård i gräns- det. områden pågår arbete inom en av medici- nalstyrelserna i Finland, Norge och Sverige tillsatt samarbetsgrupp.
- nr 18 ang. nordisk folkakademi Vissa förbättringar i stödet åt folkhögskolor och folkhögskolefrågor. ha åstadkommits eller förberedas. Sedan danska och norska regeringarna ha beslutat höja sina bidrag till den nordiska folk- högskolan i Kungälv, kunde denna fråga vid tredje sessionen avskrivras från rådets dagordning. Gemensam utredningskom- mitté ang. nordisk folkakademi har beslutats.
- nr 21 ang. utbyte av förvalt- Svenska riksdagen har bifallit ett av Kungl. ningstjänstemän. Maj:t framlagt förslag, som syftar till möj- liggörande av ett utbyte av förvaltnings- tjänstemän.

- nr 22 ang. nordiskt ekonomiskt samarbete. Efter Harpsundsmötet den 30 oktober 1954 har tillsatts en ekonomisk nordisk samarbetskommitté med representanter från Danmark, Norge och Sverige, som sysslat med förberedande undersökningar i fråga om gemensam tullnomenklatur och handelsstatistik. Samma arbetsutskott har därjämte diskuterat organisationen för kommande undersökningar inom vissa branscher samt vidtagit förberedelser att undersöka de relativa konkurrensförhållandena mellan de tre ländernas industrier.
- nr 23 ang. Islands fiskebestämmelser. Rekommendationen avskrevs vid tredje sessionen såsom för rådets vidkommande slutbehandlad.
- nr 24 ang. bibehållande av rösträtt vid bosättning i annat nordiskt land. Frågan avskrevs såsom närmast varande ett internt svenskt spörsmål vid tredje sessionen.
- nr 28 ang. straffregisterutdrag. Sedan i samtliga länder bestämmelser i överensstämmelse med rekommendationens innehåll blivit utfärdade, avskrevs frågan vid tredje sessionen såsom för rådets vidkommande slutbehandlad.
- nr 30 ang. sjömansbeskattning. Svenska regeringen har ställt sig avvisande till rekommendationen och ansett den tills vidare icke kunna föranleda någon åtgärd.

Stockholm den 15 mars 1955.